

VRIJWILLIGERS ARCHIEF & ERFGOEDWERKING BORNEM o.l.v. Gert VAN KERCKHOVEN

Genomineerde Helden en Heldinnen Erfgoedprijs 2017 – Provincie Antwerpen

Vrijwilligerswerking Archief & Erfgoedwerking

Sinds 2012, met zijn allen als vrijwilliger enthousiast aan de slag in de Abdij van Bornem – ieder jaar 45 à 80 mensen: dat zijn de erfgoedhelden en -heldinnen uit Klein-Brabant. Aanleiding: de noodzakelijke inventarisatie en verhuis van het vele erfgoed uit de Abdij van Bornem. De coördinatie vanuit **Archief & Erfgoedwerking Bornem** o.l.v. **Gert Van Kerckhoven** zorgde voor de professionele omkadering en begeleiding om de vereiste normen in behoud en beheer te halen. Vrij uniek hierbij is dat het engagement en enthousiasme bij de vrijwilligers zo sterk groeide dat ze zich de kunde van paleografie eigen maakten en als 'nieuwe' vrijwilligers na een 10-maandenlange traject een volledig jaarboek samenstelden.

Gert Van Kerckhoven

*Vrijwilligers Archief & Erfgoedwerking aan de slag in de abdij van Bornem
©: Archief & Erfgoedwerking Bornem*

Projectwerking – vrijwilligerswerking 2012 – 2017

- De vrijwilligerswerking werd opgestart in het kader van de inventarisatie abdijsbibliotheek (vanaf 2012) en meteen werden meer dan 80 personen bereid gevonden om hiervoor de handen uit de mouwen te steken. Na de inventarisatie van de bibliotheek (in situ) werd de werking verdeeld over meerdere locaties (erfgoedhuis *De Casteleyn*, leeszaal van het Gemeentelijk Archief, bureau en boekscanner gemeente, etc.) Ook inhoudelijk werd er verruimd (inventarisatie Burgerlijke Stand, inventarisatie kasteelarchief, enz.)

Resultaten

- Reinigen en verpakken van de erfgoedbibliotheek en roerend erfgoed van de Sint-Bernardusabdij van Bornem.
- Verhuis van de erfgoedbibliotheek van de abdij.
- Inventarisatie van Registers Burgerlijke Stand Bornem.
- Inventarisatie, ordening, digitalisering en beschrijving van archief parochie Nattenhaasdonk, Kasteel de Marnix de Sainte-Aldegonde.
- Publicatie van jaarboeken 2016 & 2017.

OORDEEL VAN DE JURY

De jury is gecharmeerd door de getoonde liefde voor het lokale erfgoed en het niet aflatend enthousiasme van de vrijwilligers aangestuurd door archivaris Gert Van Kerckhoven – een gemeentelijke eenmansdienst! (*CV als bijlage*). De bewondering voor wat in een kleinere gemeente kan gebeuren op vlak van erfgoedzorg is groot. Uit een grote nood, de verbouwingen aan het Cisterciënzer Sint-Bernardusklooster te Bornem bracht een proces van groeiende inzet en enthousiasme bij vele mensen in de buurt, waardoor de noodzakelijke verhuis van het vele erfgoed gerealiseerd kon worden, met even grote aandacht en kunde als in de professionele erfgoedzorgwereld.

Dergelijke vrijwilligerswerkingen zijn in de provincie of in Vlaanderen op zich niet uniek. Maar de waarde van het erfgoed waarover ze zich ontfermen, de professionalisering van de vrijwilligers en de wijze waarop zij omkaderd én gewaardeerd zijn, is een voorbeeld van ‘good practice’ bij uitstek. De professionele ‘output’ van hun inzet én het grote aantal vrijwilligers is opmerkelijk.

Lovenswaardig is dat o.l.v. Gert Van Kerckhoven er steeds werd gezocht naar professionele omkadering bij de voorbereiding en uitvoering van de diverse projecten: zoals met verschillende wetenschappelijke en gespecialiseerde instanties (CRKC, Kadoc, Maurits Sabbe-bibliotheek KULeuven, Dienst Erfgoed Provincie Antwerpen, restauratoren Guy De Witte en Marijn De Valk, De Vlaamse Erfgoedbibliotheek).

Uitzonderlijk is de uitstekende, zorgvuldige en gezamenlijke werking naar andere lokale archieven die ver buiten de grenzen van Bornem functioneren. De jury is aangenaam verrast dat de vrijwilligers zich niet beperkten tot de archieven van de eigen heemkundige kring in Bornem. Dat alleen al verdient een ovatie. De grootte van de projecten die door de vrijwilligers onder deskundige begeleiding van archivaris Gert Van Kerckhoven zijn opgepakt en gerealiseerd verdienen eveneens een bijzondere vermelding. Het enthousiasme van de vrijwilligers stroomt hierdoor naar het brede publiek en versterkt de banden in de gemeenschap.

De provincie Antwerpen nomineert **Archief en Erfgoedwerking Bornem o.l.v. Gert Van Kerckhoven**, ook hier in de eerste plaats het voorbeeldig teamwork in zorg en onderzoek op lokaal erfgoed. De vrijwilligers zijn inspirerende, geëngageerde erfgoedhelden en -heldinnen. De gevoerde projecten zijn een voorbeeld van samenwerking niet alleen tussen professionelen en vrijwilligers, maar ook tussen vrijwilligers, lokale en regionale overheden en de academische wereld. Het betreft een zeer inspirerend voorbeeld voor vele heemkringen in Vlaanderen: alles wetenschappelijk onderbouwd, sociale media, ruime ontsluiting, duurzaam in publicatie, erfgoededucatie naar scholen toe. Kortom schitterend!

Bijlage: CV Gert VAN KERCKHOVEN

Gemeentelijk archivaris Bornem gert.vankerckhoven@bornem.be
Breevendreef 10, 2880 Bornem

°Bornem 20/12/1963

1986: Licentiaat. Lichamelijke Opvoeding, KULeuven

1987 - 2003: Sportpromotor en sportfunctionaris, Gemeente Bornem

2003 - heden: Archief en erfgoed, Gemeente Bornem

- Auteur/redacteur van diverse publicaties van de Heemkundige Kring Klein-Brabant vzw
- Eigenschap: vanuit de praktische ervaring is er voor elke moeilijkheid, een opportuniteit is die tot een pragmatische oplossing leidt. Omdat er vaak slechts een heel klein budget beschikbaar is, wordt naar creatieve oplossingen gezocht (o.a. crowdfundingprojecten, vrijwilligerswerking ...)